

Najważniejsze wnioski i rekomendacja z diagnozy prowadzonej w ramach projektu Kultura START Społeczność Tworzy Aktywność, Relacje, Tożsamość w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne – Edycja 2026

1. Kultura jest rozumiana przede wszystkim jako relacje, spotkanie i odpoczynek

Zarówno dorośli, jak i młodzież traktują kulturę nie tylko jako udział w wydarzeniach artystycznych, ale jako możliwość bycia z innymi, odpoczynku, oderwania się od codzienności i przeżycia czegoś razem.

U dorosłych bardzo mocno wybrzmiewa potrzeba wytchnienia: odpoczynku po pracy, oderwania od obowiązków domowych, spotkania, spędzenia czasu z rodziną, ale też wyjścia bez dzieci. Najważniejszym motywem uczestnictwa w wydarzeniach jest możliwość oderwania się od codzienności i obowiązków domowych — wskazały ją 23 z 36 osób, potrzeba relaksu i luźnej rozrywki – 18 osób i spędzenia czasu z rodziną – 14 osób.

U młodzieży najważniejsze są: znajomi, dobra zabawa i odpoczynek od szkolnego i domowego stresu. Aż 92 wskazania młodych osób wypowiedających się w ankiecie dotyczyły tego, że w wydarzeniu ważna jest obecność znajomych, 82 odpowiedzi dotyczyły dobrej zabawy i odpoczynku od stresu szkolnego lub domowego, a także możliwości przeżycia czegoś i poznania nowych osób (51 odpowiedzi).

Kultura w Borku Wielkopolskim powinna być projektowana nie tylko jako program wydarzeń, ale jako przestrzeń relacji, odpoczynku i swobodnego bycia razem.

2. Mieszkańcy mają dużo pasji i zainteresowań, które mogą stać się podstawą działań kulturalnych

Diagnoza pokazuje bogaty zasób zainteresowań mieszkańców. U dorosłych są to m.in. rękodzieło, ogród, florystyka, szydełkowanie, makrama, gotowanie i pieczenie, śpiew, teatr, muzyka, literatura, turystyka, sport, psychologia i działania społeczne.

U młodzieży dominują sport i ruch: piłka nożna, badminton, siłownia, siatkówka, rower, hulajnoga, rolki, taniec, karate, pływanie. Obok tego pojawiają się rysowanie, malowanie, fotografia, gra na instrumentach, projektowanie graficzne, gry, informatyka, elektronika, anime, manga, motoryzacja, majsterkowanie i wędkarstwo.

Pasje mieszkańców są ważnym potencjałem kulturowym Borku Wielkopolskiego, także te prywatne, domowe, nieformalne i niewidoczne publicznie (na przykład na wystawach, występach). Działania kulturalne powinny wydobywać te zasoby i pozwalać mieszkańcom dzielić się tym, co umieją.

3. W gminie istnieje silny potencjał miejsc do działań lokalnych, ale część z nich wymaga ożywienia

Dorośli wskazują bardzo wiele miejsc z potencjałem: parki, skwery, dworzec/stację PKP, Zalew Jeżewo, sanktuarium, rynek, targowisko, starą gazownię, pałace, dworki, świetlice, boiska i przestrzenie zielone.

Młodzież szczególnie mocno wskazuje zamkniętą stację kolejową i jej najbliższe otoczenie. To miejsce ma dla nich nie tylko potencjał infrastrukturalny, ale też szczególny klimat. Dla młodzieży kluczowe są miejsca na zewnątrz: Park Karolewski, Park Mickiewicza, plac zabaw, mały gaj, targowisko, skatepark, Orlik, boiska i remizy na wsiach.

Kultura nie musi dziać się wyłącznie w budynku instytucji. Ważne są działania w przestrzeni gminy: w parkach, na targowisku, przy stacji, na skwerze, nad zalewem, przy świetlicach, na boiskach i w miejscach codziennych spotkań.

4. Dorośli i młodzież inaczej widzą kulturę, ale łączy ich potrzeba dostępności i swobody

Dorośli częściej mówią o kulturze przez pryzmat wspólnotowości, pamięci, lokalnych artystów, zorganizowanych działań i warsztatów, odpoczynku i integracji międzypokoleniowej. Młodzież mówi bardziej praktycznie: potrzebuje miejsca do spotkań, rozrywki, gier, sportu, muzyki, koncertów, przestrzeni bez zapisów i bez presji.

Mimo różnic obie grupy potrzebują:

- miejsc spotkań,
- odpoczynku od codzienności,
- swobodnej atmosfery,
- działań blisko ich zainteresowań,
- okazji do bycia razem,
- wydarzeń w plenerze,
- wydarzeń połączonych z aktywnościami sportowymi i rekreacyjnymi,
- kultury codziennej, dostępnej nie tylko dla stałych uczestników.

Działania kulturalne powinny być projektowane różnorodnie: część jako wydarzenia rodzinne i międzypokoleniowe, inne jako działania osobne dla dorosłych i młodzieży, a także jako wydarzenia łączące grupy wokół lokalnych miejsc, historii, muzyki, sportu i pasji.

5. Młodzież w Borku Wielkopolskim potrzebuje przede wszystkim przestrzeni, a nie tylko zajęć

W przypadku młodzieży bardzo mocno pojawia się potrzeba otwartej, darmowej przestrzeni do spotkań bez zapisów oraz miejsca do swobodnej rozrywki: gier, bilardu, planszówek, konsoli, ping-ponga, muzyki, kanap, internetu.

Oferta dla młodzieży nie powinna polegać wyłącznie na zajęciach od-do. Młodzież potrzebuje także miejsca, gdzie można przyjść bez zapisu, bez oceniania i bez konieczności natychmiastowego uczestniczenia w zorganizowanej aktywności.

6. Lokalne historie, legendy i osoby z pasją są zasobem, ale nie są wystarczająco znane

Wśród dorosłych pojawiają się lokalne opowieści i postaci, m.in.: Jan Figielek, Czesław Ptak, Tadeusz Demski/Gustaw66, pani Janicka, Sanktuarium na Zdzieżu, opowieść o Karolu Graeve, legenda o gęsiach, Łysa Góra, historia dzieci z Bruczkowa, cmentarze i pamięć lokalna.

U młodzieży znajomość lokalnych historii i znanych osób jest dużo słabsza. W wielu odpowiedziach pojawia się „nie wiem”, „nie znam”, „nie kojarzę”.

Lokalna pamięć i lokalni pasjonaci wymagają nowego sposobu opowiadania. Szczególnie wobec młodzieży warto używać innych form, takich jak gry terenowe, filmy, podcasty, spacer i przejażdżki rowerowe z historiami w tle, wystawy plenerowe, lokalne horrory, escape roomy czy tworzenie map „dziwnych historii”.

7. Ważnym wyzwaniem jest widoczność lokalnych talentów

Dorośli potrafią wskazać wiele osób z pasjami, ale często są to osoby działające prywatnie lub półformalnie: ktoś dobrze gotuje, ktoś pisze do szuflady, ktoś szydełkuje, maluje, zna historię, robi ozdoby, kolekcjonuje zdjęcia, gra, śpiewa albo działa w KGW.

Młodzież z kolei częściej wskazuje rówieśników: osoby, które rysują, robią bransoletki, tańczą, jeżdżą na rolkach, działają w harcerstwie, interesują się techniką albo sportem.

Borek Wielkopolski ma potencjał do stworzenia mapy lokalnych talentów — obejmującej nie tylko znanych twórców, ale też osoby mniej widoczne, rówieśnicze, działające amatorsko, w domu i nieformalnie.

Rekomendacje: jak projektować działania kulturalne w Borku Wielkopolskim w oparciu o wyniki diagnozy

Rekomendacja 1. Każde działanie powinno odpowiadać na realną potrzebę mieszkańców

Propozycje działań powinny wynikać z diagnozy, czyli odpowiadać przynajmniej na jedną z głównych potrzeb:

- odpoczynek i oderwanie od codzienności,
- spotkanie z rodziną, znajomymi, sąsiadami,
- rozwijanie pasji,
- swobodna rozrywka,
- działania dla młodzieży bez presji i zapisów,
- działania dla dorosłych, kobiet, rodzin, seniorów lub różnych pokoleń,
- ożywienie konkretnego miejsca,
- pokazanie lokalnych talentów,
- opowiedzenie lokalnej historii.

Rekomendacja 2. Działania powinny angażować lokalne pasje i zainteresowania mieszkańców oraz zaznajamiać z lokalnymi talentami

Pasje mieszkańców są znaczącym, choć mało rozpoznanym potencjałem Borku Wielkopolskiego. Warto wzmacniać działania, w których mieszkańcy nie są tylko odbiorcami, ale także ich współtwórcami.

Warto szukać włączających form, nastawionych na poznawanie i pracę z lokalnymi historiami, legendami oraz talentami i pasjami mieszkańców gminy. Zwłaszcza dla młodzieży warto szukać form bardziej angażujących. Lokalna historia ma większą szansę zainteresować mieszkańców, jeśli będzie połączona z miejscem, doświadczeniem, emocją i współtworzeniem.

Rekomendacja 3. Projektować kulturę w miejscach bliskich mieszkańcom

Działania nie muszą zawsze odbywać się w M-GOK. Diagnoza wskazuje wiele miejsc, które mieszkańcy i młodzież postrzegają jako potencjalne:

- stacja kolejowa,
- parki i skwery,

- targowisko,
- Zalew Jeżewo,
- świetlice i remizy,
- boiska, Orlik, skatepark,
- sanktuarium i miejsca historyczne,
- pałace, dworki,
- przestrzenie zielone, lasy, łąki.

Rekomendacja 4. Dla młodzieży projektować mniej zorganizowanych zajęć, więcej możliwości doświadczania, zaangażowania i przeżywania

W działaniach dla młodzieży szczególnie ważne są: znajomi, swoboda, brak oceniania, dobra zabawa, odpoczynek od szkoły i domu, możliwość przyjscia bez zapisów, gry, muzyka, sport, internet, chill, miejsca do siedzenia i rozmowy.

Dlatego młodzieżowe działania powinny mieć raczej formę:

- otwartych stref spotkań,
- wieczorów gier,
- kina plenerowego,
- turniejów,
- mini-festiwali,
- wydarzeń przy stacji lub w parku,
- open stage,
- warsztatów prowadzonych przez młodych,
- spotkań wokół technologii, gier, grafiki, sportu, muzyki,
- projektów zachęcających do robienia czegoś wspólnie, a nie wyłącznie zajęć z instruktorem.

Rekomendacja 5. Dla dorosłych szczególnie ważne są odpoczynek, spotkanie i działania praktyczne

Dorośli, a szczególnie kobiety, wskazują potrzebę odpoczynku, spotkania po pracy, zajęć dla siebie, działań nie tylko dla dzieci i seniorów, ale też dla osób dorosłych w średnim wieku.

Warto rozwijać:

- zajęcia raz w miesiącu, bez dużego zobowiązania,
- warsztaty rękodzielnicze, kulinarne, ogrodnicze, florystyczne,
- spotkania przy kawie,

- wyjazdy do kina, teatru, na koncert,
- potańcówki i muzykę lat 80./90.,
- działania dla kobiet i matek,
- wydarzenia, gdzie można przyjść samemu i poczuć się bezpiecznie,
- aktywności ruchowe dla dorosłych: taniec, joga, gimnastyka, spacer.

Działania dla dorosłych powinny dawać poczucie, że kultura jest nie tylko dla dzieci, seniorów albo stałych uczestników.

Rekomendacja 6. Łączyć kulturę z odpoczynkiem, rozrywką i przyjemnością

Diagnoza pokazuje, że mieszkańcy bardzo potrzebują kultury lekkiej, przyjemnej, regeneracyjnej. To nie znaczy banalnej — oznacza dostępnej emocjonalnie.

Warto projektować działania, które mają element:

- muzyki,
- jedzenia,
- rozmowy,
- humoru,
- wyjścia w przestrzeń,
- odpoczynku, regenerującej aktywności,
- bycia razem, szczególnie rodzinnego lub rówieśniczego,
- luźnej atmosfery.

Rekomendacja 7. Działania powinny być jak najbardziej dostępne, włączające i mało formalne

W diagnozie pojawia się potrzeba działań bez presji, oceny, zobowiązania do regularności i konieczności wykazania się wiedzą lub umiejętnościami.

Warto projektować:

- działania w formule „przyjdź i spróbuj”,
- wydarzenia bez konieczności stałego uczestnictwa,
- aktywności raz w miesiącu,
- działania w różnych miejscowościach,
- wydarzenia poza budynkiem M-GOK.

Rekomendacja 8. Włączyć różne pokolenia, ale nie zawsze w ten sam sposób

Diagnoza pokazuje wartość działań międzypokoleniowych, ale też potrzebę oddzielnych przestrzeni dla mieszkańców: młodzież chce być ze znajomymi, kobiety chcą czasem spotkać się bez dzieci i bez mężczyzn, dorośli potrzebują odpoczynku, a seniorzy mogą być nośnikami pamięci lokalnej. Dlatego warto planować zarówno:

- działania międzypokoleniowe,
- działania tylko dla młodzieży,
- działania dla dorosłych,
- działania dla kobiet,
- działania rodzinne,
- działania sąsiedzkie,
- działania seniorów z młodzieżą i dorosłymi wokół historii.

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury Dom Kultury+ Edycja 2026